

KONINKRIJK BELGIE

Vierde Nationaal Actieplan 'Vrouwen, Vrede, Veiligheid' (2022-2026)

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	2
INLEIDING	3
1. Vrouwen, oorlog en vrede	3
2. Resolutie 1325	3
3. De opvolgresoluties	4
4. België	6
5. Het vierde Belgische Nationale Actieplan	7
DOELSTELLING 1: Bevorderen van de implementatie van het internationaal normatief kader	9
DOELSTELLING 2: Integreren van de genderdimensie in de Belgische acties rond conflict, vrede en veiligheid	13
DOELSTELLING 3: Strijden tegen alle vormen van geweld ten aanzien van vrouwen en meisjes, in het bijzonder seksueel geweld	19
DOELSTELLING 4: Bevorderen van de deelname van vrouwen aan besluitvorming inzake, vrede en veiligheid en de preventie, beheer en oplossing van conflicten	25
DOELSTELLING 5: Ondersteunen van de Vrouwen, Vrede en Veiligheid Agenda	29
DOELSTELLING 6: Opvolgen en monitoren van de uitvoering van de Vrouwen, Vrede en Veiligheid Agenda en het NAP	32
BIJLAGEN	34
Bijlage 1: Afkortingen	35
Bijlage 2: Documenten rond de Vrouwen, Vrede en Veiligheid Agenda	36

INLEIDING

1. Vrouwen, oorlog en vrede

Oorlogen en gewapende conflicten kunnen een andere impact hebben op vrouwen en mannen. Bovendien nemen vrouwen en mannen ook niet altijd op dezelfde manier deel aan conflicten en de preventie en oplossing daarvan. Terwijl mannen vaker rechtstreeks bij gewapende conflicten betrokken zijn, voelen vrouwen vaak het effect van gewapende conflicten zowel indirect, wegens moeilijke en onveilige omstandigheden veroorzaakt door oorlog, als direct, in de hoedanigheid van burgerslachtoffer. Ook de specifieke vormen van seksueel en gendergerelateerd geweld die opduiken in oorlogssituaties, maken hoofdzakelijk vrouwelijke slachtoffers. Er wordt eveneens vaak over het hoofd gezien dat vrouwen ook rechtstreeks als strijders betrokken kunnen zijn bij gewapende conflicten.

Vrouwen voelen ook na het conflict de gevolgen vaak langer dan mannen. Ze worden immers niet of nauwelijks betrokken bij vredesbesprekingen en de voorbereiding van de wederopbouw. Op deze manier worden hun specifieke noden niet gehoord en wordt daar ook geen rekening mee gehouden. Voor de hierboven vermelde vrouwelijke strijders wordt vaak geen opvolging voorzien. Bovendien houden de gevolgen van seksueel en gendergerelateerd geweld tijdens conflictsituaties (verlies van eer en uitsluiting uit de gemeenschap, zwangerschap, gezondheidsproblemen, ...) niet op wanneer het conflict zelf wordt beëindigd. Nog erger is dat seksueel en gendergerelateerd geweld ook na het conflict vaak gewoon blijven doorgaan of zelfs toenemen¹.

2. Resolutie 1325

Om deze situatie een halt toe te roepen, nam de VN-Veiligheidsraad (VNVR) op 31 oktober 2000 bij consensus resolutie 1325, getiteld 'Vrouwen, Vrede en Veiligheid', aan. Deze VN-Veiligheidsraadresolutie beoogt de preventie van en bescherming tegen geweld op vrouwen en meisjes alsook de participatie van vrouwen in besluitvorming op het gebied van vrede en veiligheid, bijvoorbeeld bij vredesonderhandelingen en gesprekken over de wederopbouw na het conflict. Deze aandacht voor de verhoogde deelname van vrouwen aan besluitvorming is een sleutelement van deze resolutie en vraagt een andere benadering van de rol van vrouwen in conflict en crisissituaties. Vrouwen moeten als meer dan enkel slachtoffers gezien worden. Ze moeten de kans krijgen over hun eigen lot te kunnen beslissen en te kunnen bijdragen aan conflictpreventie en -oplossing en vredesopbouw, via empowerment en het wegnemen van structurele barrières.

Om de concrete uitvoering van resolutie 1325 te bewerkstelligen, riep de VNVR in 2004 alle lidstaten op om rond dit thema een eigen Nationaal Actieplan (NAP) uit te werken. Nationale Actieplannen worden immers beschouwd als de efficiëntste manier om de doelstellingen van de resolutie te bereiken.

---

¹ CEDAW Alg. aanbeveling (*general recommendation*) No 30 inzake vrouwen in conflictpreventie, conflict en post-conflict situaties §35, CEDAW/C/GC/30, 2013.

De resolutie wordt zowel toegepast door de lidstaten van de VN als door de VN zelf en verschillende andere internationale en regionale organisaties. In september 2021 hadden wereldwijd 98 landen een NAP ter uitvoering van VNVR 1325 en diens opvolgresoluties aangenomen. Van de EU-lidstaten beschikten eind 2021 25 landen over een dergelijk NAP. Verschillende van die landen voorzien onder andere in samenwerking tussen de betrokken overheidsinstellingen, rapportages aan het Parlement en overleg met het middenveld.

Op VN-niveau wordt er jaarlijks rond de verjaardag van resolutie 1325 een open debat georganiseerd in de VNVR. In 2010 werden er indicatoren aangenomen om de uitvoering van de resolutie op te volgen en in 2015 werd een Informele Expertengroep over Vrouwen, Vrede en Veiligheid opgericht om de VNVR te ondersteunen. De Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) beschikt sinds 2010 eveneens over een actieplan inzake VNVR resolutie 1325 en brengt elke zes maanden vooruitgangrapporten uit. Er is ook een Speciale Vertegenwoordigster voor Vrouwen, Vrede en Veiligheid aangesteld. Op het niveau van de Europese Unie (EU) werd in 2008 een Alomvattende Aanpak voor de uitvoering van resolutie 1325 aangenomen, die in 2010 werd vervolledigd met indicatoren om de uitvoering op te kunnen volgen. In 2015 werd er een Speciale Adviseur voor Gender en de uitvoering van VNVR resolutie 1325 benoemd, die in 2021 werd opgevolgd door de Speciale Adviseur voor Gender en Diversiteit. In 2018 en 2019 nam de Raad van de EU respectievelijk Conclusies en een Actieplan Vrouwen, Vrede en Veiligheid aan. Ten slotte verzamelt de EU Taskforce over VNVR resolutie 1325 vertegenwoordigers van de EU-lidstaten en -instellingen die informatie uitwisselen rond het thema van vrouwen, vrede en veiligheid informatie.

De concrete uitvoering van de resolutie kan onder andere gebeuren door bij interventies in conflicten extra aandacht te besteden aan de bescherming van vrouwen en meisjes en te voorzien in hun specifieke noden, door seksueel en gendergerelateerd geweld streng te veroordelen en door mechanismen te ondersteunen die geweld tegen vrouwen en meisjes tegengaan. Ook kunnen de doelstellingen van de resolutie bereikt worden door meer vrouwen op internationale missies te sturen, meer vrouwen voor te stellen voor posten binnen internationale organisaties en andere landen aan te moedigen vrouwen te betrekken bij onderhandelingen, op gelijke voet met mannen.

3. De opvolgresoluties

Op 19 juni 2008 nam de VNVR unaniem een tweede resolutie aan rond het thema vrouwen, vrede en veiligheid. Resolutie 1820 concentreert zich voornamelijk op seksueel geweld, dat in al zijn vormen wordt veroordeeld. De VNVR erkent dat seksueel geweld een oorlogswapen kan zijn dat een gevaar vormt voor de veiligheid en stabiliteit. Bijgevolg is een gepaste reactie vereist. Bovendien kan seksueel geweld als oorlogsmisdaad, misdaad tegen de mensheid of als onderdeel van genocide worden gecategoriseerd en onder die categorieën, en in overeenstemming met het Statuut van Rome, worden vervolgd. De resolutie roept eveneens op om straffeloosheid inzake seksueel geweld te voorkomen.

Resolutie 1888 werd op 30 september 2009 unaniem aangenomen door de VNVR en voorziet in instrumenten om de implementatie van resolutie 1820 te bevorderen. Zo wordt er onder andere gevraagd een Speciale Vertegenwoordiger van de Secretaris-generaal inzake seksueel geweld te benoemen, een jaarlijkse rapportering aan de VNVR in te stellen en in de rapporten van de Secretaris-generaal de aandacht voor trends, patronen en ‘early warning’ indicatoren omtrent seksueel geweld te systematiseren.

VNVR resolutie 1889 vraagt extra aandacht voor specifieke noden van vrouwen en hun gebrekkige deelname tijdens alle stappen van het vredesproces. De resolutie werd unaniem aangenomen op 5 oktober 2009 en vraagt onder andere de opstelling van indicatoren om de implementatie van resolutie 1325 te meten en de integratie van de noden van vrouwen in activiteiten zoals dataverzameling en –analyse, ontwapenings-, demobilisatie- en re-integratieplanning en de organisatie van vluchtelingenkampen.

Op 16 december 2010 benadrukte de VNVR via de unaniem aangenomen resolutie 1960 nogmaals het belang van de strijd tegen seksueel geweld en de uitvoering van resoluties 1820 en 1888. De Secretaris-generaal wordt opgeroepen om aan zijn rapporten over resoluties 1820 en 1888 gedetailleerde informatie toe te voegen over partijen bij gewapende conflicten die verdacht worden van het begaan of toestaan van seksueel geweld en er wordt onder andere gevraagd extra aandacht te hebben voor de deelname van vrouwen aan vredesmissies, voor genderexpertise en voor training inzake gendergerelateerd en seksueel geweld.

Op 24 juni 2013 nam de VNVR resolutie 2106 unaniem aan. Deze resolutie concentreert zich op de problematiek van seksueel geweld en roept onder andere op tot een nauwere opvolging van de engagementen inzake de strijd tegen seksueel geweld en eist nogmaals dat alle partijen bij een conflict onmiddellijk een einde maken aan alle handelingen van seksueel geweld. De resolutie roept ook alle actoren op vrouwen te betrekken bij maatregelen inzake preventie en bescherming en benadrukt de belangrijke rol die vrouwen en het maatschappelijke middenveld kunnen spelen bij de strijd tegen seksueel geweld.

VNVR resolutie 2122 werd op 18 oktober 2013 unaniem aangenomen en erkent onder andere dat er meer informatie en analyse nodig is over de impact van gewapend conflict op vrouwen en meisjes en dat de deelname van vrouwen aan de preventie en oplossing van gewapend conflict, aan het behoud van vrede en veiligheid en aan vredesopbouw nog steeds verhoogd moet worden. Het belang om rekening te houden met de deelname en veiligheid van vrouwen tijdens post-conflict verkiezingsprocessen en grondwettelijke hervormingen wordt benadrukt. De resolutie voorzag ook in de organisatie van een *High-level Review* in 2015 en de uitvoering van een *Global study on the implementation of resolution 1325*.

Voor de 15^e verjaardag van VNVR resolutie 1325 organiseerde de VNVR Voorzitter een open debat over het thema Vrouwen, Vrede, en Veiligheid op 13 en 14 oktober 2015. Tijdens die sessie werd VNVR resolutie 2242 unaniem aangenomen. Deze resolutie benadrukt onder andere de nood aan een betere vertegenwoordiging van vrouwen binnen vredesprocessen, aan aandacht voor de noden van vrouwen en de genderdimensie in vredesmissies en aan financiering voor acties rond het thema vrouwen, vrede en veiligheid. De VNVR zal zelf meer aandacht besteden aan het thema in haar eigen werking en richtte een Informele Expertengroep over Vrouwen, Vrede en Veiligheid

op ter ondersteuning hiervan. Resolutie 2242 is ook de eerste van de opvolgresoluties die expliciet vraagt om aandacht te besteden aan het genderaspect bij de bestrijding van gewelddadig extremisme en terrorisme.

Op 23 april 2019 nam de VNVR resolutie 2567 aan. Het is de eerste keer dat een Vrouwen, Vrede en Veiligheidsraadresolutie niet met unanimititeit werd aangenomen, maar op onthoudingen van China en Rusland stuitte. Met deze resolutie erkende de Veiligheidsraad het feit dat seksueel geweld in conflict plaatsvindt in een continuüm van geweld tegen vrouwen en meisjes. De Veiligheidsraad benadrukte het belang van de verantwoordelijkheid van om de oorzaken van seksueel geweld aan te pakken en erkende de noodzaak van een op overlevers gerichte aanpak en toegang tot justitie voor slachtoffers. Daarnaast is er aandacht voor vrouwen met kinderen geboren uit conflictgerelateerd seksueel geweld en culturele assumpties over mannelijke onkwetsbaarheid.

Meest recent werd op 19 oktober 2019 resolutie 2493 – opnieuw met unanimititeit – aangenomen door de VNVR. De tekst zet resoluut in op een betere uitvoering van de Vrouwen, Vrede en Veiligheidsagenda.

4. België

De bevordering en bescherming van mensenrechten zijn prioriteiten voor België, dat groot belang hecht aan de universaliteit en ondeelbaarheid van deze rechten en waakt over respect voor deze rechten overal ter wereld. België verbindt er zich in zijn federaal beleid toe om deze rechten te bevorderen en komt ook tussen op het niveau van de VN, de EU, de NAVO, de OESO, de OVSE en de Raad van Europa, maar ook op het terrein, via zijn netwerk van diplomatieke posten.

België hecht ook veel aandacht aan de specifieke kwestie van de positie van vrouwen in onze samenleving. Op nationaal vlak zijn er verschillende wetten die gendergelijkheid moeten bevorderen, waaronder de ‘wet *gender mainstreaming*’ van 12 januari 2007 en de wet ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen van 10 mei 2007. Daarnaast zijn er verschillende actieplannen, zoals het Nationaal actieplan ter bestrijding van alle vormen van gendergerelateerd geweld (2021-2025) en het Actieplan ter bestrijding van mensenhandel (2021-2025).

Op internationaal niveau heeft België verschillende internationale verdragen en verbintenissen onderschreven. Zo onderschreef België onder andere het Beijing Actieplatform en ratificeerde ons land het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie tegen vrouwen (CEDAW) en het Facultatief Protocol daarbij. In 2016 ratificeerde België eveneens het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (Verdrag van Istanbul). België voert eveneens de 2030 Agenda voor Duurzame Ontwikkeling van de VN uit en de daarbij horende Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen.

5. Het vierde Belgische Nationale Actieplan

Zoals bij de opmaak van eerdere Actieplannen werd er bij de opstelling van het vierde Nationaal Actieplan rekening gehouden met de lessen die werden getrokken uit de ervaringen met het voorgaande NAP. Hoewel sinds de adoptie van VNVR resolutie 1325 in 2000 vooruitgang werd gemaakt op vlak van de doelstellingen van de agenda, zijn deze nog lang niet bereikt en is het noodzakelijk hierop te blijven inzetten, met bijzondere aandacht voor gender mainstreaming, de strijd tegen gendergerelateerd geweld en voor een betekenisvolle en gelijke participatie van vrouwen. Meer nog, in het licht van de groeiende georganiseerde tegenstand uit conservatieve hoek tegen gendergelijkheid, is het meer dan ooit nodig de uitvoering van het internationaal normatief kader en de Vrouwen, Vrede en Veiligheidsagenda te ondersteunen. In die zin werd besloten tot het behoud van de zes doelstellingen van het NAP:

1. Bevorderen van de implementatie van het internationaal normatief kader;
2. Integreeren van de genderdimensie in de Belgische acties rond conflict, vrede en veiligheid;
3. Strijden tegen alle vormen van geweld ten aanzien van vrouwen en meisjes, in het bijzonder seksueel geweld;
4. Bevorderen van de deelname van vrouwen aan besluitvorming inzake vrede en veiligheid en de preventie, beheer en oplossing van conflicten;
5. Ondersteunen van de Vrouwen, Vrede en Veiligheid Agenda;
6. Opvolgen en monitoren van de uitvoering van de Vrouwen, Vrede en Veiligheid Agenda en het NAP;

Er werd beslist de structuur en werkwijze van het derde NAP te behouden en waar nodig doelen, actielijnen en indicatoren aan te passen. De uitwisseling van informatie met het middenveld en de jaarlijkse rapportering aan het Parlement met informatie over de uitvoering van het NAP in het voorgaande jaar, werd ook behouden.

Net zoals bij de vorige NAP's is de uitvoering van dit plan van toepassing zowel in België als in het beleid van België ten aanzien van de partnerlanden van de Belgische ontwikkelingssamenwerking, de landen waarmee België bilaterale betrekkingen onderhoudt, de internationale organisaties waar België lid van is, de landen waar de Belgische strijdkrachten actief zijn en ten aanzien van derde landen. Ook het principe van focuslanden werd behouden. In vier focuslanden zal het gecoördineerd optreden van de departementen de kans bieden om de ervaring met dit NAP uit te diepen en verder toe te passen. Het gaat over Burkina Faso, de Democratische Republiek Congo, Mali en Niger. Deze landen zijn gekozen omdat er een diplomatieke vertegenwoordiging van België is, het partnerlanden zijn van de Belgische ontwikkelingssamenwerking en/of de Belgische Defensie er aan operaties deelneemt. De opvolging in deze landen kan als hefboom dienen voor het realiseren van de doelstellingen van de resolutie 1325 in andere landen.

De opstelling van dit vierde NAP werd gecoördineerd door de FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en uitgewerkt in samenwerking met het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, het Ministerie van Defensie, de FOD Binnenlandse Zaken en de FOD Justitie. Na een eerste schriftelijke consultatie met het middenveld vooraf aan de

opmaak van het vierde NAP, werd op 16 december 2021 ook een consultatievergadering georganiseerd op basis van het ontwerp Nationaal Actieplan.

Het NAP loopt van 2022 tot en met 2026.

Een lijst met afkortingen is opgenomen in bijlage 1 en referenties naar beleidsdocumenten rond de Vrouwen, Vrede en Veiligheid Agenda in bijlage 2.

DOELSTELLING 1: Bevorderen van de implementatie van het internationaal normatief kader

De rechten van vrouwen dienen zowel in tijden van conflict als in vreedetijd gerespecteerd te worden. Indien geweld op vrouwen, inclusief seksueel geweld, een dagelijkse realiteit is in vreedetijd, zal preventie van geweld tegen vrouwen in tijden van gewapend conflict des te moeilijker zijn en zullen maatregelen om vrouwen tegen geweld te beschermen veel meer moeite en middelen vereisen. Indien de basispositie van vrouwen er een van minderwaardigheid is, zal er weinig aandacht worden besteed aan de noden van vrouwen tijdens vredesonderhandelingen of processen van wederopbouw, laat staan dat vrouwen de kans zullen krijgen om aan dergelijke onderhandelingen en processen deel te nemen of ze zelf te leiden.

Het fundament voor de uitvoering van de VNVR resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid moet reeds vóór het conflict worden gelegd, en tijdens en na het conflict gewaarborgd blijven. Dit fundament moet bestaan uit een sterke sociale, politieke en economische positie van vrouwen, gebaseerd op waardigheid, respect en empowerment. Dit is noodzakelijk om discriminatie te bestrijden en ervoor te zorgen dat de belangen van vrouwen worden behartigd, dat ze toegang hebben tot basismiddelen en dat hun fysieke, mentale en sociale welzijn is verzekerd. Slechts wanneer een dergelijk kader ontstaat, kan worden gewerkt aan instrumenten en structuren waartoe vrouwen in tijden van conflict hun toevlucht kunnen nemen. Een dergelijk kader is bijgevolg onontbeerlijk ter preventie van geweld tegen vrouwen tijdens conflictsituaties.

Tenslotte vormt een gelijkwaardige positie tussen genders het fundament voor een vredevolle en evenwichtige gemeenschap die bescherming biedt aan de gehele bevolking en respect voor de ander cultiveert. Ervaring leert ons dat landen met lagere niveaus van gendergelijkheid en respect voor mensenrechten sneller terugvallen op (gewapend) geweld in conflictsituaties terwijl een hoger niveau van gendergelijkheid overeenkomt met een kleinere kans dat een land militair geweld gebruikt om geschillen met andere landen op te lossen.

Dit onderdeel van het NAP heeft dus als doelstelling de constante inspanning van België betreffende de sociale, politieke en economische emancipatie van vrouwen in (pre- en post-)conflictgebieden verder te zetten en te versterken. De positie van de vrouw moet versterkt worden via alle kanalen en sectoren en dit op alle domeinen: van burgerlijke en politieke rechten, socio-economische en culturele rechten tot seksuele en reproductieve rechten en het recht vrij te zijn van geweld en foltering.

Verschillende van deze rechten zijn verankerd in internationale verdragen en andere internationale teksten zoals het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie tegen vrouwen, de Verdragen van Genève en hun aanvullende Protocollen, het Verdrag betreffende de Status van Vluchtelingen, de Verklaring en het Actieprogramma van de vierde Wereldvrouwenconferentie te Beijing, de overeengekomen conclusies van de Commissie voor de Status van de Vrouw, het Caïro-Actieprogramma van de Internationale Conferentie voor Bevolking en Ontwikkeling en de 2030 Agenda voor Duurzame Ontwikkeling en de daarbij horende Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen. Naast de verankering van deze rechten in verdragen is de naleving en toepassing van deze verdragen en engagementen van groot belang: er moet worden nagegaan of deze rechten effectief worden gerespecteerd. Tenslotte moet er ook concreet worden gewerkt aan en middelen worden voorzien voor de concrete verbetering van de positie van de vrouw op het juridische, economische, politieke en sociale vlak, onder andere via informatieverspreiding, opleidingen, interventies en actieprogramma's. Er moet gewerkt worden aan een effectieve toegang voor vrouwen tot kennis, besluitvorming, inkomsten, grondstoffen en productiefactoren met het oog op empowerment van deze vrouwen. Speciale aandacht gaat naar het respect voor de seksuele en reproductieve

gezondheid en rechten van vrouwen en meisjes. Alle financiële middelen voorzien voor internationale samenwerking moeten gebruikt worden op een manier die de versterking van de positie van vrouwen ondersteunt.

N°	DOEL	ACTIELIJNEN	INDICATOREN	DEPARTEMENTEN
1.a	Verzekeren dat verdragen die de verbetering van de situatie van vrouwen en hun 'empowerment' beogen gerespecteerd worden.	In België de internationale verdragen die de rechten van vrouwen verzekeren toepassen ² .	Periodieke rapportering over CEDAW. Opvolgen relevante vragenlijsten en rapportagevragen. Opvolging van de uitvoering van het Verdrag van Istanbul.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Defensie Binnenlandse Zaken Justitie Gelijke Kansen
1.b		Actief blijven optreden binnen het kader van de VN (Algemene Vergadering, de CSW, de Mensenrechtenraad,...) om vrouwenrechten op de voorgrond te plaatsen, vooral in landen in een situatie van (post-)conflict.	Acties VN (CSW, Mensenrechtenraad,...).	Buitenlandse Zaken Gelijke Kansen
1.c		Alle landen systematisch oproepen om de verdragen die de rechten van vrouwen verzekeren ³ te onderschrijven en respecteren en hun voorbehouden in te trekken.	Ondernomen interventies. Oproepen inzake beleid en afgesloten verdragen.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking
2.a	De positie van vrouwen en meisjes bevorderen, in het bijzonder in de landen die zich in een fragiele situatie bevinden.	Prioriteit en financiële steun geven aan gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes, in het bijzonder in staten in een fragiele situatie.	Genderaspect binnen elk nieuw Samenwerkingsprogramma en in alle projecten en programma's met betrekking tot prioritaire sectoren van landen die zich in een fragiele situatie bevinden. Specifieke programma's die gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes bevorderen en budget in totalen en percentages. Aantal projecten/programma's met OESO DAC-gendermarker 2 Totale financiering voor projecten/programma's met OESO DAC-gendermarker 2.	Ontwikkelingssamenwerking

² Onder andere het Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie tegen vrouwen en het protocol bij dit verdrag, de Verklaring en het Actieprogramma van de vierde Wereldvrouwenconferentie te Beijing, de VNVR resolutie inzake vrouwen, vrede en veiligheid, de resoluties over geweld tegen vrouwen van de Algemene Vergadering en de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties, de Verklaring over de gelijkheid van vrouwen en mannen, het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld, de Verdragen van Genève en hun aanvullende protocollen, het Verdrag betreffende de status van vluchtelingen en de 2030 Agenda voor Duurzame Ontwikkeling en de daarbij horende Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen.

³ Idem.

2.b.		Benaderen van alle politieke pleidooien, internationale verklaringen en interventies op het terrein vanuit een strategisch en coherent kader dat de positie van vrouwen en meisjes en hun empowerment versterkt.	Kader uitgewerkt en toegepast. Pleidooien, verklaringen en interventies die de positie van vrouwen versterken.	Ontwikkelingssamenwerking
2.c		Expertise aanbieden en deelnemen aan het uitwisselen van goede praktijken.	Geleverde steun.	Ontwikkelingssamenwerking Gelijke Kansen
2.d		UN Women en haar rol ter bevordering van gendergelijkheid en van de empowerment van vrouwen en meisjes steunen.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking
2.e		Het mandaat van de VN-Werkgroep betreffende discriminerende wetten en praktijken tegen vrouwen blijven ondersteunen.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken.
2.f		Steun aan het Actieplan voor de bevordering van gendergelijkheid van de Speciale Vertegenwoordiger voor genderkwesties van de OVSE.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken
3.a	Het respect voor seksuele en reproductieve gezondheid en rechten van vrouwen en meisjes verzekeren.	Opnemen van respect voor seksuele en reproductieve gezondheid en rechten in de humanitaire hulpprogramma's en de programma's voor de wederopbouw.	Opname hiervan in het beleid het budget en de procedures.	Ontwikkelingssamenwerking
3.b		Alle landen oproepen het respect voor seksuele en reproductieve gezondheid en rechten van vrouwen en meisjes te waarborgen en deze rechten verdedigen op het internationaal niveau.	Ondernomen interventies en verleende expertise.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Gelijke Kansen
3.c		Pleiten voor de vermelding van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten in de relevante internationale documenten.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking
4.a	Het juridisch kader en de procedureregels verbeteren met het oog op een betere toegang van vrouwen en meisjes tot het gerechtelijk systeem (nationaal/ internationaal).	Het Fonds voor Slachtoffers van het Internationaal Strafhof financieel steunen.	Financiële steun.	Buitenlandse Zaken Justitie
4.b		Initiatieven ondersteunen die de toegang tot justitie voor vrouwen en meisjes faciliteren teneinde de bescherming van hun rechten te waarborgen (grond / erfenissen / discriminatie etc.).	Gesteunde initiatieven.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Binnenlandse Zaken
4.c		Alle landen oproepen om het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof te ratificeren.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken
5.	Het concept 'gender' verdedigen	Een analyse maken van de anti-gender bewegingen in België en aanbevelingen voorbereiden om hier tegenin te gaan.	Uitgevoerde analyse	Gelijke Kansen

DOELSTELLING 2: Integreren van de genderdimensie in de Belgische acties rond conflict, vrede en veiligheid

Zowel voor, tijdens als na gewapende conflicten moet niet alleen rekening worden gehouden met de specifieke situatie en noden van mannen, maar ook met die van vrouwen. Er moet worden getracht de aandacht voor de noden van mannen en vrouwen in al hun diversiteit structureel te integreren in alle beleidslijnen en acties, binnen alle beleidsdomeinen en dit op alle niveaus en door al de betrokken actoren. Deze strategie wordt de integratie van de genderdimensie of *gender mainstreaming* genoemd en maakt van de gelijkheid van vrouwen en mannen een transversale waarde. Rekening houden met de genderdimensie betekent dat alle aspecten van eventuele verschillen in de situatie van vrouwen en mannen in acht worden genomen. In het kader van dit NAP omvat de genderdimensie onder andere de verschillen inzake de sociale en economische positie en de veiligheid van vrouwen en mannen.

De toepassing hiervan zal het bestrijden van gendergerelateerd geweld ten goede komen. In tijden van conflict, moet er immers vaak snel worden gereageerd. Het is daarom des te belangrijker dat er reeds op voorhand wordt nagedacht over de specifieke situatie en noden van vrouwen en meisjes, zodat deze in het kader van spoedacties niet over het hoofd worden gezien. Ook de deelname van vrouwen aan besluitvorming wordt door deze aanpak bevorderd.

Onder deze doelstelling wordt aangegeven welke actielijnen er ondernomen zullen worden om tot een systematische integratie van de genderdimensie te komen. Om efficiënt te zijn dient de integratie van de genderdimensie op alle niveaus en in alle sectoren te gebeuren: zowel de internationale en regionale organisaties als de afzonderlijke lidstaten moeten in hun eigen werking rekening houden met de noden en belangen van zowel vrouwen als mannen en dit zowel op het domein van Buitenlandse Zaken en ontwikkelingssamenwerking als op dat van defensie, binnenlandse zaken of justitie. Idealiter ontstaat er een coherent beleid waarbij de wisselwerking tussen de verschillende niveaus en sectoren ervoor zorgt dat de aandacht voor dit aspect niet wordt vergeten.

Daarnaast moet de integratie van de genderdimensie ook deel uitmaken van alle uit te voeren acties. Dit gaat van de uitwerking van wetten en verdragen, over de uitwerking van asielprocedures, het bepalen van de taken van vredesmissies en de evaluatie daarvan tot de opstelling van humanitaire hulpverleningsprogramma's en het toekennen van subsidies, tot . Ook bij onderwerpen die eerder technisch lijken, zoals ontwapening en wapencontrole, en bij onderwerpen waar omwille van de actualiteit meer aandacht voor is, zoals de bestrijding van gewelddadig extremisme en klimaatverandering, is het belangrijk dat er niet enkel wordt gekeken naar de noden en situatie van mannen en jongens, maar ook naar die van vrouwen en meisjes.

Dit geldt natuurlijk ook voor de thematiek van klimaatverandering. In vele delen van de wereld verergert de impact van klimaatverandering de omstandigheden die vrede en veiligheid bedreigen, met een disproportionele impact op (de mensenrechten van) vrouwen en meisjes. Gendergelijkheid en klimaatdoelstellingen versterken elkaar wederzijds, waarbij vooruitgang op het ene domein een positieve invloed heeft op het andere domein en vice versa.

Het transversaal karakter van deze strategie vereist bovendien dat actoren die normaliter niet werken rond gelijke kansen toch ook in hun eigen werk rekening houden met dit aspect. Om te verzekeren dat iedereen de noden en belangen van vrouwen en meisjes in rekening brengt, is het onontbeerlijk dat de belangrijkste opleidingen een onderdeel 'gender' bevatten. Het voorzien van experts in gender (gender advisor, gender focal point, enz.), het

vragen van advies aan genderexperten en het uitwisselen van ervaringen zijn andere belangrijke elementen die ertoe kunnen bijdragen dat actoren zonder ervaring in gelijke kansen dit aspect niet uit het oog verliezen.

Op het Belgische federale niveau is elke overheidsadministratie door de wet *gender mainstreaming* van 12 januari 2007⁴ verplicht te waken over de integratie van de genderdimensie in het geheel van haar beleidslijnen, maatregelen, begrotingsvoorbereidingen of acties. Om er in het bijzonder voor te zorgen dat de Belgische ontwikkelingssamenwerking op transversale wijze gender integreert in al haar interventies, werd gender als een transversaal prioritair thema vastgelegd in de wet van 19 maart 2013 betreffende de Belgische ontwikkelingssamenwerking.⁵ In 2016 werd de strategienota ‘Gender in de Belgische ontwikkelingssamenwerking’ aangenomen die het kader en de prioriteiten uiteenzet waarbinnen zal worden gewerkt aan de integratie van de genderdimensie.

---

⁴ Wet strekkende tot controle op de toepassing van de resoluties van de wereldvrouwenconferentie die in september 1995 in Peking heeft plaatsgehad en tot integratie van de genderdimensie in het geheel van de federale beleidslijnen. (B.S. van 13 februari 2007).

⁵ Wet betreffende de Belgische Ontwikkelingssamenwerking (B.S. van 12 april 2013).

N°	DOEL	ACTIELIJNEN	INDICATOREN	DEPARTEMENTEN
6.a	Verzekeren dat in alle departementen rekening wordt gehouden met de verschillende noden van vrouwen en mannen en met de uitvoering van de wet <i>gender mainstreaming</i> , en de transversaliteit van gender, zoals vermeld in de wet op ontwikkelingssamenwerking.	Het personeel informeren over <i>gender mainstreaming</i> .	Gebruikte informatiemiddelen.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Defensie Binnenlandse Zaken Justitie
6.b		Een strategie of een actieplan over de integratie van de genderdimensie ontwikkelen, toepassen en actualiseren.	Aangenomen en uitgevoerde strategie.	Ontwikkelingssamenwerking Defensie
6.c		De departementen ondersteunen in de uitvoering van de wet <i>gender mainstreaming</i> .	Geleverde steun.	Gelijke Kansen
6.d		Op lokaal vlak in de partnerlanden gender coördineren met alle betrokken partners.	Rapportering over EU Gender Actieplan.	Ontwikkelingssamenwerking
6.e		Integreren van genderspecten in de rapportage van de posten over de lokale situatie.	Ondernomen acties.	Buitenlandse Zaken
6.f		Stimuleren van aandacht voor de genderdimensie bij het bepalen van de Belgische positie in multilaterale en bilaterale dossiers.	Posities waarin de genderdimensie opgenomen is.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking
7.a	De kennis over de genderdimensie bij het personeel stimuleren.	De genderdimensie op een substantiële manier integreren in de basisopleidingen.	Basisopleidingen die de genderdimensie integreren. Aantal en aandeel vrouwen en mannen dat de opleiding gevolgd heeft.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Defensie Binnenlandse Zaken-Politie
7.b		De genderdimensie integreren in de voortgezette opleidingen.	Voortgezette opleidingen die de genderdimensie integreren. Aantal en aandeel vrouwen en mannen dat de opleiding gevolgd heeft.	Buitenlandse Zaken Defensie Binnenlandse Zaken-Politie
7.c		De genderdimensie integreren in de opleidingen voor het personeel dat vertrekt op vredesmissie en civiele crisisbeheersingsmissie.	Opleidingen die de genderdimensie integreren. Aantal en aandeel vrouwen en mannen dat de opleiding gevolgd heeft.	Buitenlandse Zaken Defensie Binnenlandse Zaken-Politie Justitie
7.d		Ontwikkeling van pedagogisch materiaal voor de sensibilisering met betrekking tot gender.	Materiaal dat werd ontwikkeld.	Defensie
8.a	Genderexpertise ontwikkelen, beheren en uitwisselen.	Genderexperten in de departementen voorzien en opleiden.	Experten die werden voorzien en gevormd.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Defensie Binnenlandse Zaken Justitie
8.b		Advies vragen aan genderexperten.	Consultaties Adviesraad Gender en Ontwikkeling.	Ontwikkelingssamenwerking

8.c		Genderexperten voor vredesmissies voorzien en opleiden. Ervoor zorgen dat deze deskundigen nauw samenwerken met lokale middenveldorganisaties en getroffen gemeenschappen.	Experten die werden voorzien en gevormd.	Defensie
8.d		Beheren en steunen van genderexpertise in de voorbereiding, uitvoering en monitoring van vredesoperaties.	Database. Ter beschikking gestelde experts. Opleidingsplan.	Defensie
8.e		Opnemen van profielen 'gender expert' in de reservepool voor Belgische experts civiel crisisbeheer met het oog op detachering naar civiele crisisbeheersingsmissies.	Profiel 'gender-expert' opgenomen in de Belgische reservepool voor experts civiel crisisbeheer.	Buitenlandse Zaken
9.a	De genderdimensie integreren in de toekenning van financieringen en subsidies.	De aanwezigheid van de genderdimensie in subsidieaanvragen beschouwen als een belangrijk element bij de goedkeuring van de aanvragen.	Subsidies toegekend aan projecten die expliciet rekening houden met de genderdimensie. Aantal projecten/programma's met OESO DAC-gendermarker 1 Totale financiering voor projecten/programma's met OESO DAC-gendermarker 1	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking
9.b		De aandacht vestigen op gendergelijkheid tijdens donorconferenties en contacten met gefinancierde internationale organisaties.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking
10.	Verzekeren dat rekening wordt gehouden met de genderdimensie in het functioneren van internationale organisaties.	Pleiten voor een integratie van de genderdimensie in de agenda en in de relevante rapporten en resoluties van internationale organisaties.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken
11.a	Verzekeren dat rekening wordt gehouden met de genderdimensie in de vredesmissies, de civiele crisisbeheersingsmissies en de processen van vredesopbouw.	Goede praktijken en aanbevelingen inzake de integratie van de genderdimensie in vredesmissies verspreiden bij partners en pleiten voor de toepassing ervan bij volgende missies.	Verspreiding goede praktijken. Pleidooi voor toepassing.	Defensie
11.b		Samenwerken met internationale organisaties en hun lidstaten inzake het verzamelen van relevante genderdata en ondersteunen van consultatie- en coördinatiemechanismen.	Database 'gender'. Geleverde steun.	Defensie
11.c		Toezien op de integratie van de genderdimensie bij de planning en uitwerking van SSR en DDR programma's.	Projecten of programma's rond SSR en DDR waarin aandacht gaat naar gender, de landen waarin ze uitgevoerd worden	Defensie

11.d		Bevorderen van de genderaanpak in de Gemeenschappelijke Standpunten en de Beslissingen van de Europese Raad inzake ontwapening en inzake de outreach over de verschillende instrumenten, verdragen en overeenkomsten die betrekking hebben op ontwapening en wapencontrole (BTWC, ATT, CWC, UNPoA, CCW, Position commune 2008/944/PESC, OVSE, ...).	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken
11.e		Pleiten voor een structurele integratie van de genderdimensie in de voorbereidingen en analyses van het mandaat, de activiteiten en het budget van vredesmissies en civiele crisisbeheersingsmissies en voor het behoud van de nodige middelen om dit te doen.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken.
12.	Verzekeren dat rekening wordt gehouden met de specifieke noden van vrouwen in de juridische systemen.	Steun verlenen aan de uitvoering van het EU beleidskader inzake transitionele justitie, dat de integratie van de genderdimensie als één van de leidende principes vermeldt voor EU engagement.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken
13	Verzekeren dat rekening wordt gehouden met de genderdimensie in het kader van humanitaire hulp.	Integratie van de genderdimensie in de toekomstige strategie(ën) voor humanitaire hulp.	Integratie uitgevoerd.	Ontwikkelingssamenwerking
14.a	Rekening houden met de genderdimensie in de vluchtelingenproblematiek.	De specifieke noden van vrouwen in overweging nemen bij asielaanvragen.	Aantal en aandeel mannelijke en vrouwelijke asielzoekers die het statuut van vluchteling hebben verkregen, of die hebben genoten van een subsidiaire bescherming en land van herkomst. Aantal en aandeel aanvaarding en weigeringen van asielaanvragen op grond van gendergerelateerde redenen, uitgesplitst naar geslacht. Richtsnoeren. Informatie uitwisselingen.	CGVS / DVZ
14.b		De specifieke noden van vrouwen in overweging nemen bij het onthaal en de opvang van verzoekers internationale bescherming	Onthaal en opvang aangepast aan de specifieke noden van vrouwen.	Fedasil

14.c		De specifieke noden van vrouwen in overweging nemen bij hervestiging in België, in het bijzonder voor slachtoffers van geweld, met inbegrip van seksueel geweld	Aantal en aandeel mannelijke en vrouwelijke kwetsbare vluchtelingen die in België zijn hervestigd en land van herkomst. Onthaal en opvang aangepast aan de specifieke noden van vrouwen.	CGVS - Fedasil
15.a	Verzekeren dat rekening wordt gehouden met de genderdimensie bij de strijd tegen terrorisme (<i>countering violent extremism/CVE</i>) en bij de preventie van radicalisering.	Aandacht voor de genderdimensie opnemen in strategische documenten rond CVE, de preventie van radicalisering en disengagement.	Gender opgenomen in strategische documenten rond CVE, de preventie van radicalisering en disengagement.	Binnenlandse Zaken-OCAD
15.b		Aandacht besteden aan gender in acties rond CVE, de preventie van radicalisering en disengagement.	Projecten en acties rond CVE, de preventie van radicalisering en disengagement waarin gender opgenomen is. Betrokkenheid van Belgische vrouwenorganisaties.	Binnenlandse Zaken-OCAD
15.c		Aandacht besteden aan gender in onderzoek rond CVE, de preventie van radicalisering en disengagement.	Onderzoek rond CVE, de preventie van radicalisering en disengagement waarin aandacht voor gender opgenomen is.	Binnenlandse Zaken-OCAD
15.d		Aandacht besteden aan gender in training voor experts rond CVE, de preventie van radicalisering en disengagement.	Aantal en aandeel experts in CVE, de preventie van radicalisering en disengagement met genderexpertise.	Binnenlandse Zaken-OCAD
15.e		Pleiten voor de integratie van de genderdimensie in het werk van internationale organisaties die werken rond CVE, de preventie van radicalisering en disengagement, onder meer door de integratie ervan in relevante documenten en communicatie.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken
16.a	Verzekeren dat rekening wordt gehouden met de genderdimensie in het kader van de strijd tegen klimaatverandering	Financiële steun geven aan projecten in de strijd tegen klimaatverandering die de genderdimensie integreren.	Ondernomen interventies.	Ontwikkelingssamenwerking
16.b		Op internationaal niveau pleiten voor de integratie van de genderdimensie in de strijd tegen klimaatverandering.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken

DOELSTELLING 3: Strijden tegen alle vormen van geweld ten aanzien van vrouwen en meisjes, in het bijzonder seksueel geweld

Bij hedendaagse gewapende conflicten vallen veel meer burgerslachtoffers dan gewapende strijders zelf⁶. En deze burgerslachtoffers bestaan voornamelijk uit vrouwen en kinderen. Bij de benadering van dergelijke conflicten moet de veiligheid en de bescherming van de burgerbevolking een constante en prioritaire bezorgdheid zijn. Zowel de partijen die bij het conflict betrokken zijn als de partijen die hierin op eender welke manier tussenkomen moeten de nodige maatregelen nemen om in het bijzonder de veiligheid van vrouwen en meisjes te verzekeren.

Vrouwen en meisjes zijn ook veel vaker het slachtoffer van een specifiek soort geweld: seksueel geweld. In sommige contexten bevinden vrouwen zich al in een ondergeschikte positie ten aanzien van mannen, wat hen des te kwetsbaarder maakt voor vormen van geweld. Een conflictsituatie versterkt de ongelijkheid en vergroot de risico's om blootgesteld te worden aan geweld. De druk en chaos veroorzaakt door oorlog doen normen vervagen en verheft het gebruik van geweld tot de standaard. Bovendien geeft het dragen van een wapen een bepaalde macht en kan dit bestaande patronen van overheersing en onderdanigheid versterken. Dit alles leidt ertoe dat tijdens gewapende conflicten het risico voor vrouwen om het slachtoffer te worden van seksueel geweld toeneemt. Mensenhandel is een tweede fenomeen waar vooral vrouwen het slachtoffer van zijn. Internationaal wordt vrouwenhandel erkend als een vorm van geweld tegen vrouwen waartegen krachtadig moet worden opgetreden. Speciale aandacht moet worden besteed aan gewapende conflicten: de chaos ter plaatse en de vluchtelingenstromen die door conflicten worden veroorzaakt, spelen mensenhandel en seksuele uitbuiting in de hand.

Vaak wordt de door het conflict veroorzaakte situatie en niet het gedrag van de daders als verantwoording gezien voor dit geweld. Dit leidt tot een banalisering van deze gruwelijke daad en tot een instandhouding van dergelijke praktijken tijdens conflicten, maar vaak ook erna. Daarnaast ontnemt dit de slachtoffers, wiens leven vaak verwoest is, de kans op gerechtigheid. Seksueel geweld mag in geen enkele situatie worden getolereerd en deze boodschap moet duidelijk worden verkondigd.

Bovendien wordt verkrachting vaak als oorlogswapen gebruikt. In dat geval wordt seksueel geweld doelbewust toegepast om angst te zaaien en gemeenschappen te verstoren: vrouwen worden verstoten omdat ze onteerd zijn en mannen verliezen hun status omdat ze hun vrouw niet hebben kunnen beschermen. Dergelijke gewelddaden zijn grove schendingen van de mensenrechten en kunnen sinds de totstandkoming van het Statuut van Rome en de goedkeuring van resolutie 1820 van de VNVR ook als oorlogsmisdaad, misdaad tegen de mensheid of onderdeel van genocide worden bestraft.

Het is noodzakelijk zowel voor, tijdens, als na het conflict aandacht te besteden aan deze thematiek. Op al deze momenten moet geweld worden voorkomen of gestopt, onder meer door sensibiliseringscampagnes en concrete interventies. Vrouwen en meisjes moeten ook voldoende worden beschermd tegen alle vormen van geweld. Dit kan door de bescherming van de burgerbevolking, en in het bijzonder de bescherming van vrouwen tegen (seksueel) geweld, op te nemen in het mandaat van de internationale civiele crisisbeheersingsmissies en vredesmissies en door toe te zien op het verbod op wapenhandel indien de wapens dreigen gebruikt te worden bij geweld tegen vrouwen en kinderen. Ten slotte moet de aandacht voor deze thematiek ook na afloop van een conflict behouden blijven door de strijd tegen de straffeloosheid. Dit geeft een duidelijke boodschap aan de gemeenschap dat de schuld bij de daders ligt en niet bij de slachtoffers.

---

⁶ VN Veiligheidsraad, S/PRST/2018/18, §4, SC/13517, 21.09.2018.

Op deze manier kan men bijdragen aan de nodige destigmatisering van slachtoffers van seksueel geweld. De strijd tegen straffeloosheid moet een ontradend en dus preventief effect hebben in het kader van andere conflicten en moet de banalisering van seksueel geweld in post-conflict situaties tegen gaan.

Tenslotte moet alles in het werk worden gesteld om ervoor te zorgen dat de slachtoffers van geweld toegang hebben tot aangepaste multidisciplinaire diensten en er onder andere via psychische, medische en sociale begeleiding wordt voorzien in een globale verzorging. Vrouwen moeten worden aangemoedigd en vooral ook de kans krijgen om zelf actief deel te nemen aan conflictpreventie en vredesopbouw.

De VNVR resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid vragen bijzondere aandacht voor de bescherming van vrouwen en meisjes. Doelstelling 3 verzamelt de doelen die op federaal niveau worden nagestreefd om deze specifieke bescherming te verwezenlijken en stelt actielijnen voor om deze doelen te verwezenlijken.

N°	DOEL	ACTIELIJNEN	INDICATOREN	DEPARTEMENTEN
16.	De aandacht vestigen op het fenomeen van seksueel en gendergerelateerd geweld.	Op het politieke en operationele niveau prioriteit geven aan en sensibiliseren rond de strijd tegen alle vormen van geweld tijdens en na gewapende conflicten, met bijzondere aandacht voor seksueel geweld.	Ondernomen interventies. Steun voor resoluties, adviezen of aanbevelingen.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Defensie Binnenlandse Zaken Justitie Gelijke Kansen
17.a	Sensibiliseren van het personeel dat op missie vertrekt rond het thema van seksueel en gendergerelateerd geweld.	Tijdens de voorbereiding van vredesmissies en de pre-deployment training in België aandacht vragen voor geweld tegen vrouwen en meisjes en de noodzaak om hen hiertegen te beschermen benadrukken.	Concreet ondernomen acties.	Defensie
17.b		Tijdens de voorbereiding van civiele crisisbeheersingsmissies en tijdens de <i>Basic Generic Training (BGT)</i> aandacht besteden aan de problematiek van vrouwen en meisjes in gewapende conflicten.	Concreet ondernomen actie.	Buitenlandse Zaken
18.a	Nultolerantie met betrekking tot geweld tegen vrouwen opleggen aan de Belgische vredesmacht.	Vervolgen van de daders van seksueel geweld binnen Defensie.	Genomen specifieke maatregelen in geval van seksueel geweld.	Defensie
18.b		De nultolerantie jaarlijks onderlijnen.	Herinnering aan de waarden van Defensie en de <i>Joint Individual Common Core Skills</i> .	Defensie
18.c		Toepassen van de VN en NAVO Gedragscode binnen het Belgische leger en deze internationaal promoten.	Toepassing en promotie.	Defensie
18.d		Blijven inzetten op het afdwingbaar maken van de gedragscode in civiele crisisbeheersingsmissies en op de operationalisering van de gedragsstandaarden.	Ondernomen acties.	Buitenlandse Zaken
19.a	Strijden tegen de straffeloosheid met betrekking tot gendergerelateerd geweld en strijden tegen de banalisering van vormen van (seksueel) geweld.	Programma's en projecten steunen die erop gericht zijn de rechtsstaat te herstellen teneinde de straffeloosheid van de daders van geweld tegen vrouwen te bestrijden.	Ondernomen interventies.	Ontwikkelingssamenwerking

19.b		Andere landen aanmoedigen wetgeving tegen seksueel en gendergerelateerd geweld aan te nemen en toe te passen en de strijd hiertegen in de eerste plaats te beschouwen als een verantwoordelijkheid van elke staat (ownership).	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking
19.c		Het mandaat van de Speciale Rapporteur van de VN inzake geweld tegen vrouwen blijven ondersteunen.	Ondernomen interventies. Steun voor relevante resoluties.	Buitenlandse Zaken.
19.d		De staten aanmoedigen om de strijd tegen geweld te integreren in de mechanismen van transitionele justitie en strafrecht.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken
19.e		Pleiten voor de bestrijding van straffeloosheid en aanmoedigen van maatregelen op nationaal en internationaal niveau.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken
20.	Aandacht hebben voor transformatieve actie rond sociale normen en gedragsveranderingen.	Programma's en projecten steunen die inzetten op sociale normen en gedragsveranderingen, m.i.v. transformatieve masculiniteit.	Ondernomen interventies.	Ontwikkelingssamenwerking
21.a	In staten in een fragiele situatie, toezien op de veiligheid van vrouwen en meisjes en op hun bescherming tegen alle vormen van geweld.	De situatie van vrouwen en meisjes in interventiezones opvolgen en een specifiek systeem van rapportage opzetten met betrekking tot geweld tegen vrouwen.	Monitoring/Early warning indicators. Ondernomen interventies.	Defensie Ontwikkelingssamenwerking
21.b		Verderzetten van de actie in het kader van het Verdrag inzake het verbod op clustermunitie en het Verdrag inzake het verbod op antipersoonsmijnen met een bijzondere nadruk op de effecten van deze wapens op vrouwen en meisjes, en de rol van vrouwen als actoren van verandering.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken Defensie

21.c		Ervoor zorgen dat tijdens de voorbereidende besprekingen (PrepCom) en in de eindverslagen van de Conferenties van de Staten die Partij zijn bij het Wapenhandelsverdrag steeds rekening wordt gehouden met het genderperspectief.	Opname gender-aspect in EU-gemeenschappelijke actie ter ondersteuning van de implementatie van het wapenhandelsverdrag in derde landen.	Buitenlandse Zaken
21.d		Speciale aandacht besteden aan de inspraak van vrouwen inzake ontminningsprogramma's en vrouwen betrekken bij de beslissing welke zones eerst zullen worden ontminnd.	Creatie gender-criterium dat systematisch afgetoetst wordt bij beoordeling van nieuwe ontminningsprojecten.	Buitenlandse Zaken Defensie
21.e		De initiatieven ondersteunen van internationale, Belgische en lokale NGO's die zich richten op de bescherming van vrouwen en meisjes en die strijden tegen seksueel geweld, onder andere door preventie en door holistische en multidisciplinaire zorg voor slachtoffers via toegang tot medische en psychosociale zorg, door sociaaleconomische herintegratie en door het aanbieden van bescherming en huisvesting.	Ondersteunende acties. Projecten of programma's die bijdragen aan gendergelijkheid in staten die zich in een fragiele situatie bevinden.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking
22.a	De veiligheid en bescherming van de vrouwen en jonge meisjes verzekeren in het kader van humanitair werk.	Rekening houden met de bescherming van vrouwen en meisjes bij humanitaire taken, DDR en SSR programma's zoals het bouwen van vluchtelingenkampen.	Projecten of programma's die bijdragen aan gendergelijkheid in staten die zich in een fragiele situatie bevinden.	Defensie
22.b		Speciale aandacht besteden aan de bescherming van vrouwen en meisjes in humanitaire hulp, onder meer in de dialoog met partnerorganisaties van de Belgische humanitaire hulp.	Aantal vermeldingen bij de voorbereiding van de verschillende besturen en stuurgroepen.	Ontwikkelingssamenwerking
23.a	Bestrijden van mensenhandel.	Van de bestrijding van mensenhandel een prioriteit maken in het Nationaal Veiligheidsplan.	Aanwijzingen van deze prioriteit.	Binnenlandse Zaken

23.b		Hulp en begeleiding aanbieden aan de slachtoffers van mensenhandel in België.	Instrumenten voor hulp en begeleiding. Aantal slachtoffers van mensenhandel die een verblijfsvergunning hebben verkregen. Aantal slachtoffers van mensenhandel die werden beschermd.	Binnenlandse Zaken-DVZ Justitie
23.c		Verdergaan met het integreren van mensenhandel in de bilaterale akkoorden inzake politieke samenwerking.	Akkoorden waarin mensenhandel opgenomen is.	Binnenlandse Zaken
23.d		De nadruk leggen op mensenhandel in het kader van het concept 'human security' tijdens militaire operaties.	Ondernomen interventies.	Defensie
23.e		Het mandaat van de Speciale Rapporteur van de VN inzake mensenhandel blijven ondersteunen.	Ondernomen interventies. Steun voor relevante resoluties.	Buitenlandse Zaken

DOELSTELLING 4: Bevorderen van de deelname van vrouwen aan besluitvorming inzake vrede en veiligheid en de preventie, beheer en oplossing van conflicten

Nog veel te vaak worden de belangrijke beslissingen bij vredesprocessen genomen door groepen die enkel uit mannen bestaan. Dit kan ertoe leiden dat de verzuchtingen van vrouwen over het hoofd gezien worden of zelfs simpelweg worden genegeerd. Om te verzekeren dat de specifieke noden van vrouwen in aanmerking worden genomen, is het noodzakelijk dat vrouwen zelf mee kunnen beslissen over alles wat een impact op hen kan hebben. Zeker in situaties waarin vrouwen zich in een extra kwetsbare positie bevinden, dient hun deelname aan beslissingsprocessen te worden verzekerd.

In tijden van conflict zijn het vaak de vrouwen die de bewerking van het land voortzetten, de economie draaiende houden en de infrastructuur onderhouden. Daarom is hun input belangrijk om mee te bepalen waar de prioriteiten inzake wederopbouw dienen te worden gelegd. Een gemengde vertegenwoordiging is dus de beste garantie voor een evenwichtig beslissingsproces dat rekening houdt met de ruime bevolking en alle factoren van belang. De deelname van vrouwen aan beslissingsprocessen verhoogt ook de legitimiteit van de voorstellen en oplossingen die het resultaat zijn van deze processen.

Het is eveneens belangrijk dat vrouwen aanwezig zijn op posten waar er rechtstreeks contact is met de bevolking. Voor vele vrouwen, die veelal slachtoffer geweest zijn van geweld, is het namelijk belangrijk om hun verhaal te doen aan andere vrouwen. De culturele context kan ook een factor zijn die de aanwezigheid van vrouwen vereist om in contact te kunnen treden met de lokale vrouwen. Dit kan zeker van belang zijn in landen waar er nog een strikte scheiding bestaat tussen de traditionele rollen van vrouwen en die van mannen. Om een algemeen beeld te kunnen schetsen van de situatie, moet men met beide groepen kunnen communiceren.

Uiteindelijk dient de aanwezigheid van vrouwen op alle niveaus, in alle instellingen en op alle posten ook als voorbeeld voor andere vrouwen en als signaal naar mannen. Het toont aan hoe belangrijk het is dat vrouwen hun stem laten horen en er ook naar geluisterd wordt. Dit kan vrouwen motiveren om zelf actiever te worden binnen het domein waar ze zelf een verschil willen maken.

In dit onderdeel van het NAP worden de verschillende actielijnen vermeld die de deelname van vrouwen aan vredesprocessen moeten vergroten. Er worden initiatieven weergegeven die een impact moeten hebben op de participatie van vrouwen binnen de Belgische federale instanties die bij dergelijke processen betrokken zijn. België zal eveneens ijveren voor een verhoogde participatie van vrouwen binnen internationale organisaties, vredesmissies, civiele crisisbeheersingsmissies en verkiezingswaarnemingsmissies. Ten slotte worden de actielijnen vermeld die een verhoogde deelname van vrouwen en vrouwenorganisaties aan vredesonderhandelingen en beslissingen rond wederopbouw moeten bekomen. België zal daarbij aandacht hebben voor een goede balans tussen enerzijds aandacht voor vrouwen (creatie van opportuniteiten, opleiding, netwerken,...) en anderzijds het wegnemen van structurele barrières en de noodzaak van een inclusieve omgeving.

N°	DOEL	ACTIELIJNEN	INDICATOREN	DEPARTEMENTEN
24.a	Toezen op een betere vertegenwoordiging van vrouwen binnen de federale administraties ⁷ .	Een actief rekruteringsbeleid voeren, de evolutie in de aanwerving van vrouwen analyseren en het rekruteringsbeleid aanpassen op basis van deze analyse ^{8,9} .	Ondernomen acties binnen het rekruteringsbeleid om vrouwen aan te trekken. Aandeel mannen – vrouwen onder de diplomaten, posthoofden, de consuls, de attachés ontwikkelings-samenwerking, de militairen, de geïntegreerde politie en de magistratuur.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Defensie Binnenlandse Zaken-Politie Justitie
24.b		Een analyse maken van goede praktijken in het buitenland met betrekking tot de vertegenwoordiging van vrouwen in overheidsdiensten betrokken bij de Vrouwen, Vrede en Veiligheidsagenda.	Uitgevoerde analyse.	Gelijke Kansen
25.	Toezen op een betere vertegenwoordiging van vrouwen binnen internationale organisaties.	Aanmoedigen en ondersteunen van vrouwelijke kandidaturen voor internationale organisaties.	Aanmoedigings- en ondersteunings-acties.	Buitenlandse Zaken Defensie Binnenlandse Zaken Justitie
26.a	Toezen op een betere vertegenwoordiging van vrouwen in het kader van vredesmissies ¹⁰ , civiele crisisbeheersingsmissies en verkiezings-waarnemingsmissies.	Aanmoedigen van vrouwen om zich kandidaat te stellen voor vredesmissies.	Aanmoedigingsacties. Aantal en aandeel mannen en vrouwen (Officieren, Onderofficieren & Vrijwilligers) bijgedragen aan vredesmissies.	Defensie
26.b		Aanmoedigen van vrouwen om zich kandidaat te stellen voor civiele crisisbeheersingsmissies.	Aanmoedigingsacties. Aantal en aandeel mannen en vrouwen bijgedragen aan civiele crisisbeheersingsmissies.	Buitenlandse Zaken Binnenlandse Zaken-Politie Justitie

⁷ De aanwezigheid van meer vrouwen binnen de federale administraties is een noodzakelijke voorwaarde zonder dewelke het niet mogelijk zal zijn meer vrouwelijke kandidaten voor te stellen voor internationale organisaties, vredesmissies en civiele crisisbeheersingsmissies.

⁸ Niettemin wenst Defensie in haar statuut geen onderscheid te maken tussen vrouwen en mannen. Defensie werft militairen aan, onafhankelijk van hun geslacht en op basis van de capaciteiten die nodig zijn voor de organisatie of voor een specifieke functie. Defensie wenst dus aantrekkelijk te zijn voor vrouwelijke kandidaten, zonder barema's op te leggen (via een systeem van quota, becijferde doelstellingen of andere middelen) bij de aanwerving, de deelname aan missies of de detachering aan internationale organisaties.

⁹ De Federale politie wenst een betere vertegenwoordiging van vrouwen te bewerkstelligen door het voeren van een onderzoek bij alle vrouwelijke personeelsleden naar de oorzaken en factoren waardoor vrouwen niet deelnemen aan promoties.

¹⁰ Idem voetnoot 8.

26.c		Streven naar een betere vertegenwoordiging van vrouwen in de 'basic generic training' voorafgaand aan de uitzending voor een civiele crisisbeheersingsmissie.	Ondernomen interventies. Aantal en aandeel mannen en vrouwen die deelgenomen hebben aan de 'basic generic training'.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Justitie Binnenlandse Zaken-Politie
26.d		Streven naar een betere vertegenwoordiging van vrouwen bij verkiezingswaarnemingsmissies.	Ondernomen interventies. Aantal en aandeel mannen en vrouwen die deelgenomen hebben aan verkiezingswaarnemingsmissies.	Buitenlandse Zaken
26.e		Op internationaal niveau pleiten voor de participatie van een groter aantal vrouwen, met inbegrip van lokaal aangeworven vrouwen, in vredesmissies en civiele crisisbeheersingsmissies.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken Defensie Binnenlandse Zaken Justitie
27.a	Toezien op een betere vertegenwoordiging van vrouwen bij vredesonderhandelingen en de institutionalisering van de rol van vrouwen in processen van vrede en veiligheid stimuleren.	Betrekken van Belgische vrouwenorganisaties bij het beleid rond CVE, de preventie van radicalisering en disengagement.	Betrokken Belgische vrouwenorganisaties.	Binnenlandse Zaken-OCAD
27.b		Consultaties met lokale vrouwen en vrouwenorganisaties systematiseren bij <i>fact finding missions</i> en deze informatie verspreiden via de betrokken partners.	Consultaties.	Defensie
27.c		Bij vredesprocessen aandacht vragen voor het opnemen van vrouwelijke mediators en onderhandelaars.	Steun voor de deelname van vrouwen aan vredesonderhandelingen.	Buitenlandse Zaken
27.d		Op internationaal niveau pleiten voor het opnemen van meer vrouwen in delegaties die deelnemen aan onderhandelingen en processen van vrede en democratisering.	Verklaringen waarin wordt verwezen naar de deelname van vrouwen.	Buitenlandse Zaken
27.e		Ondersteunen van de volledige en betekenisvolle deelname van vrouwen aan de strijd tegen de illegale transfer en het misbruik van kleine geweren en lichte wapens.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken

27.f		Pleiten voor de consultatie van lokale vrouwen en vrouwengroepen bij de voorbereiding en bespreking van vredesoperaties en civiele crisisbeheersingsmissies, alsook pleiten voor partnerschappen tussen civiele crisisbeheersingsmissies en lokale en internationale organisaties voor vrouwenrechten of organisaties o.l.v. vrouwen (women-led).	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken
28.a	De participatie van vrouwen verbeteren in de lokale samenleving.	De aanwezigheid van vrouwen aanmoedigen in het lokaal juridisch apparaat en binnen de lokale politie en het leger.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken Defensie
28.b		Steunen van initiatieven die gericht zijn op het versterken van de participatie van vrouwen in de besluitvorming op elk niveau (lokaal, regionaal en nationaal) in het bijzonder in staten in fragiele situatie.	Steun voor de participatie van vrouwen aan vredesonderhandelingen. Aantal en kwaliteit van gehouden consultaties met lokale vrouwen-groepen.	Ontwikkelingssamenwerking
28.c		Steunen van lokale vrouwennetwerken en –organisaties om hun juridische, economische, politieke en sociale capaciteiten te versterken.	Geleverde steun.	Ontwikkelingssamenwerking
28.d		Aanmoedigen van lokale verwezenlijkingen geënt in het maatschappelijke middenveld, gericht op een betere socio-economische participatie van vrouwen.	Projecten of programma's die bijdragen aan de socio-economische participatie van vrouwen.	Ontwikkelingssamenwerking

DOELSTELLING 5: Ondersteunen van de Vrouwen, Vrede en Veiligheid Agenda

Er is nood aan systematische steun voor de uitvoering van de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid. Dit thema mag niet aan de aandacht ontsnappen, aangezien dit nefaste gevolgen zou hebben voor de vele vrouwen en meisjes in (pre- en post-)conflict- en crisissituaties.

Op het internationale niveau moet er worden gewerkt aan een zo groot mogelijk draagvlak voor de resolutie en de concrete uitvoering ervan, door de individuele lidstaten van de VN en door internationale en regionale organisaties. Het NAP voorziet daarom dat België op internationaal niveau ijvert voor de uitvoering van de resoluties en hiervoor, waar mogelijk, steun biedt aan internationale organisaties of individuele lidstaten. Hierbij zal speciale aandacht worden besteed aan de mogelijkheid om ondersteuning te bieden voor de uitwerking en uitvoering van NAP's inzake resolutie 1325 bij de partnerlanden van de Belgische ontwikkelingssamenwerking.

Ook binnen België is er een nood aan informatieverspreiding en sensibilisering en dit zowel op het beslissingsniveau als op het uitvoerende niveau. De Belgische bevolking vormt een doelpubliek. De implementatie van de resoluties en de concrete uitvoering van het NAP moeten onder de aandacht blijven en hiervoor moet in de nodige steun worden voorzien.

Dit NAP is op zich al een eerste vorm van steun voor deze thematiek, aangezien het de aandacht van de betrokken administraties op een structurele manier bij dit thema houdt. De rest van dit onderdeel verduidelijkt welke andere actielijnen er zullen worden ondernomen om tot meer steun voor de resolutie en het NAP te komen.

N°	DOEL	ACTIELIJNEN	INDICATOREN	DEPARTEMENTEN
29.a	Toepassen van de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid op het Belgisch federaal niveau en uitvoeren van het NAP.	Opstellen van een Belgisch NAP voor de toepassing van de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid.	Aannemen van het NAP.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Defensie Binnenlandse Zaken Justitie Gelijke Kansen
29.b		Steun verlenen aan de administraties en strategische cellen via het aanbieden van expertise met betrekking tot gender.	Verleende expertise.	Gelijke Kansen
29.c		Goede praktijken, aanbevelingen en 'lessons learned' verspreiden en overnemen.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken Defensie Binnenlandse Zaken Gelijke Kansen Justitie
30.a	De betrokken actoren en het Belgische publiek worden gesensibiliseerd.	Opstellen van of steun verlenen aan sensibiliseringsacties met betrekking tot de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid.	Sensibiliseringsacties.	Buitenlandse Zaken
30.b		In België sensibilisering voorzien rond de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid en het NAP.	Sensibiliseringsacties. Budgetlijn voor eigen acties voorzien.	Gelijke Kansen
31.a	Stimuleren van de steun voor, en de toepassing van, de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid op het internationaal niveau.	Ondersteunen van initiatieven om het thema van de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid op de agenda van de OVSE te houden.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken
31.b		Samenwerken met de NAVO en het <i>NATO Committee on Gender Perspectives</i> en ondersteunen van de opstelling en uitvoering van hun actieplan en indicatoren voor de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken Defensie
31.c		Aanmoedigen en steunen van de toepassing van de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid door internationale en regionale organisaties.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken Defensie

31.d		Binnen de EU pleiten voor een versterking van de inspanningen en uitvoering van het EU Actieplan met betrekking tot de uitvoering van de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid, met inbegrip van het Gemeenschappelijk Veiligheids- en Defensiebeleid, en het ondersteunen van de EEAS in deze taak.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken
31.e		De toepassing van de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid blijven vragen bij alle vredesmissies en civiele crisisbeheersingsmissies, zowel bij de voorbereiding als bij de uitvoering.	Ondernomen interventies.	Buitenlandse Zaken Defensie
32.	Stimuleren van de toepassing van de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid in andere landen.	Pleiten voor de toepassing van de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid, o.a. via de aanneming van een NAP, in andere landen, in het bijzonder die in een fragiele situatie, en deze landen hierbij ondersteunen.	Landen waaraan steun inzake het thema vrouwen, vrede en veiligheid werd gegeven, type steun en partners. Bilaterale en regionale oproepen waarin het thema vrouwen, vrede en veiligheid werd aangehaald. Aantal en type acties ondernomen door diplomatieke missies om het thema vrouwen, vrede en veiligheid aan te kaarten.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking
33.	Versterken van de toepassing van de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid door partnerlanden in coördinatie met donorlanden.	De aandacht vestigen op de uitvoering van de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid bij de coördinatie van donoren in partnerlanden en, naast de bestaande gendercoördinatie, een versterking vragen van de coördinatie inzake de toepassing van de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid.	Naam en aantal partnerlanden waar er deelgenomen wordt aan coördinatie rond het thema vrouwen, vrede en veiligheid met donorlanden en type coördinatie.	Ontwikkelingssamenwerking

DOELSTELLING 6: Opvolgen en monitoren van de uitvoering van de Vrouwen, Vrede en Veiligheid Agenda en het NAP

Dit Nationaal Actieplan loopt van 2022 tot en met 2026 en bevat vele actielijnen die de situatie van vrouwen en meisjes in situaties van (pre- en post-)conflict moeten verbeteren. Om de uitvoering van een dergelijk ambitieus plan over een dergelijke periode te verzekeren, is er nood aan opvolging. Doelstelling 6 geeft weer welke vorm deze opvolging zal aannemen.

Er moet regelmatig overleg plaatsvinden tussen de betrokken departementen onderling om de uitvoering van het NAP te bespreken en ervaringen uit te wisselen. Ook overleg met externe actoren, met inbegrip van het maatschappelijke middenveld, de lokale vrouwenorganisaties (met inbegrip van Belgische vrouwenorganisaties met bevoorrechte en diepgaande kennis m.b.t. de focuslanden), is nodig om hun noden en prioriteiten beter te kennen en om beter aansluiting te vinden bij onder meer de vredesinitiatieven van de vrouwen. Dit kan leiden tot eventuele bijstellingen of nieuwe interpretaties van bepaalde actielijnen en kadert binnen het constante streven naar kwaliteit en efficiëntie waartoe de overheid zich engageert. De uitwisseling van ervaringen met andere landen en internationale en regionale organisaties kan ook een bron van inspiratie zijn.

Vanuit de logica van de openbaarheid van bestuur, heeft de uitvoerende macht ook de verantwoordelijkheid om de bevolking (in eerste instantie vertegenwoordigd door het Parlement) te informeren over de voorziene en uitgevoerde acties. Met de voorziene rapportering aan het Parlement wordt expliciet tegemoetgekomen aan punt 2 van resolutie 5-665/5 van de Commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen en voor de Landsverdediging van de Senaat waarin gevraagd wordt om het Parlement op de hoogte te houden van de geboekte vooruitgang. Met het oog op de rapportering en monitoring werden aan elk van de in dit plan opgenomen actielijnen één of meerdere indicatoren gekoppeld. Deze rapportering zal aan het begin van elk jaar aan het Parlement voorgelegd worden en handelen over de acties die uitgevoerd zijn in het voorbije jaar. De rapporten zullen vervolgens raadpleegbaar zijn op de website van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen.

N°	DOEL	ACTIELIJNEN	INDICATOREN	DEPARTEMENTEN
34.	De uitvoering van het NAP coördineren	Twee keer per jaar bijeenkomen om de uitvoering van het NAP te bespreken.	Aantal bijeenkomsten van de taskforce VVV.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Defensie Binnenlandse Zaken Justitie Gelijke Kansen
35.	Het Parlement informeren.	Jaarlijks rapporteren over de uitvoering van het Nationaal Actieplan.	Aan het Parlement overgemaakte rapporten.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Defensie Binnenlandse Zaken Justitie Gelijke Kansen
36.	Het middenveld informeren en betrekken.	Verzekeren van de uitwisseling van informatie, de netwerking van de in België beschikbare genderexpertise en het overleg met het maatschappelijk middenveld, in elk geval in het midden en aan het einde van de periode die het NAP beslaat.	Organisatie van twee evenementen van rapportering en overleg. Aantal middenveldorganisaties dat heeft deelgenomen.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Defensie Binnenlandse Zaken Justitie Gelijke Kansen
37.	Het middenveld uit de partnerlanden betrekken.	De uitwisseling van informatie verzekeren en het maatschappelijk middenveld uitnodigen deel te nemen aan de opvolging door te rapporteren over elementen doorgegeven door lokale organisaties die deel uitmaken van hun netwerk, in het bijzonder lokale organisaties in partnerlanden van de Belgische ontwikkelingssamenwerking.	Uitnodigingen en resultaten.	Ontwikkelingssamenwerking

BIJLAGEN

Bijlage 1: Afkortingen

Bijlage 2: Documenten rond de Vrouwen, Vrede en Veiligheid Agenda

Bijlage 1: Afkortingen

ATT: Arms Trade Treaty (Wapenhandelsverdrag)

BGT: Basic Generic Training

B.S.: Belgisch Staatsblad

BTWC: Biological and Toxin Weapons Convention (Verdrag Biologische en Toxinwapens)

CCW: Verdrag inzake bepaalde conventionele wapens

CEDAW: Convention on the elimination of all forms of discrimination against women (Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie tegen vrouwen)

CGVS: Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen

CSW: Commission on the Status of Women (Commissie voor de Status van de Vrouw)

CVE : Countering Violent Extremism (Bestrijden van gewelddadig extremisme)

CWC : Chemical Weapons Convention (Verdrag Chemische Wapens)

DDR: Disarmament, Demobilization and Reintegration (Ontwapening, Demobilisatie en Re-integratie)

DVZ: Dienst Vreemdelingenzaken

EEAS: European External Action Service (Europese Dienst voor Extern Optreden)

EU: Europese Unie

Fedasil: Federaal agentschap voor de opvang van asielzoekers

FOD: Federale Overheidsdienst

NAP: Nationaal Actieplan

NAVO: Noord-Atlantische Verdragsorganisatie

NGO: Niet-gouvernementele organisatie

OESO: Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling

OVSE/OSCE: Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa

PBC: Peacebuilding Commission (Commissie Vredesopbouw)

SSR: Security Sector Reform (Hervorming van de veiligheidssector)

UNPoA: United Nations Programme of Action on Small Arms and Light Weapons (Actieprogramma van de Verenigde Naties over Kleine en Lichte Wapens)

UN Women: United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women (Entiteit van de Verenigde Naties voor Gendergelijkheid en de Empowerment van Vrouwen)

VN: Verenigde Naties

VNVR: VN-Veiligheidsraad

VVV: Vrouwen, Vrede en Veiligheid

Bijlage 2: Documenten rond de Vrouwen, Vrede en Veiligheid Agenda

1. Verenigde Naties

- VNVR resolutie 1325:
[http://www.undocs.org/S/RES/1325\(2000\)](http://www.undocs.org/S/RES/1325(2000))
- VNVR resolutie 1820
[http://www.undocs.org/S/RES/1820\(2008\)](http://www.undocs.org/S/RES/1820(2008))
- VNVR resolutie 1888
[http://www.undocs.org/S/RES/1888\(2009\)](http://www.undocs.org/S/RES/1888(2009))
- VNVR resolutie 1889
[http://www.undocs.org/S/RES/1889\(2009\)](http://www.undocs.org/S/RES/1889(2009))
- VNVR resolutie 1960
[http://www.undocs.org/S/RES/1960\(2010\)](http://www.undocs.org/S/RES/1960(2010))
- VNVR resolutie 2106
[http://www.undocs.org/S/RES/2106\(2013\)](http://www.undocs.org/S/RES/2106(2013))
- VNVR resolutie 2122
[http://www.undocs.org/S/RES/2122\(2013\)](http://www.undocs.org/S/RES/2122(2013))
- VNVR resolutie 2242
[http://www.undocs.org/S/RES/2242\(2015\)](http://www.undocs.org/S/RES/2242(2015))
- VNVR resolutie 2467
[https://www.undocs.org/S/RES/2467\(2019\)](https://www.undocs.org/S/RES/2467(2019))
- VNVR resolutie 2493
[https://www.undocs.org/S/RES/2493\(2019\)](https://www.undocs.org/S/RES/2493(2019))
- Women and peace and security. Report of the Secretary-General on the indicators to monitor the implementation of Security Council resolution 1325 (2000)
<http://www.undocs.org/S/2010/173>

- Preventing Conflict, Transforming Justice, Securing the Peace. A Global Study on the Implementation of United Nations Security Council resolution 1325
http://wps.unwomen.org/pdf/en/GlobalStudy_EN_Web.pdf

2. Europese Unie

- Comprehensive approach to the EU implementation of the United Nations Security Council Resolutions 1325 and 1820 on women, peace and security
<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15671-2008-REV-1/en/pdf>
- Revised indicators for the Comprehensive approach to the EU implementation of the UN Security Council Resolutions 1325 and 1820 on women, peace and security
<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12525-2016-INIT/en/pdf>
- EU Actieplan Vrouwen, Vrede en Veiligheid
<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11031-2019-INIT/en/pdf>
- EU Raadsconclusies Vrouwen, Vrede en Veiligheid
<https://www.consilium.europa.eu/media/37412/st15086-en18.pdf>

3. België

- Vrouwen, Vrede en Veiligheid – Belgisch Nationaal Actieplan voor de implementatie van VN Veiligheidsraadresolutie 1325 (2009-2012):
http://igvm-iefh.belgium.be/nl/publicaties/vrouwen_vrede_en_veiligheid_belgisch_nationaal_actieplan_voor_de_implementatie_van_vn
- Belgisch Nationaal Actieplan ‘Vrouwen, Vrede en Veiligheid’: Stand van zaken – December 2011:
http://igvm-iefh.belgium.be/nl/publicaties/belgisch_nationaal_actieplan_vrouwen_vrede_en_veiligheid_stand_van_zaken
- Tweede Nationaal Actieplan 'Vrouwen, Vrede, Veiligheid' (2013-2016), ter uitvoering Van VN-Veiligheidsraadresolutie 1325
http://igvm-iefh.belgium.be/nl/publicaties/nationaal_actieplan_vrouwen_vrede_veiligheid_2013-2016
- Eerste rapportage aan het Parlement inzake het ‘Tweede Nationaal Actieplan ‘Vrouwen, Vrede, Veiligheid’ (2013-2016), ter uitvoering van VN Veiligheidsraadresolutie 1325’ - 2013-2014
https://igvm-iefh.belgium.be/nl/publicaties/tweede_nationaal_actieplan_vrouwen_vrede_veiligheid_2013-2016_ter_uitvoering_van_vn_veiligheidsraadresolutie_1325_rapportage_2013-2014

- Tweede rapportage aan het Parlement inzake het ‘Tweede Nationaal Actieplan ‘Vrouwen, Vrede, Veiligheid’ (2013-2016), ter uitvoering van VN Veiligheidsraadresolutie 1325’ - 2015
http://igvm-iefh.belgium.be/nl/publicaties/tweede_nationaal_actieplan_vrouwen_vrede_veiligheid_2013_2016_ter_uitvoering_van_vn
- Derde rapportage aan het Parlement inzake het ‘Tweede Nationaal Actieplan ‘Vrouwen, Vrede, Veiligheid’ (2013-2016), ter uitvoering van VN Veiligheidsraadresolutie 1325’ - 2016
http://igvm-iefh.belgium.be/nl/publicaties/tweede_nationaal_actieplan_vrouwen_vrede_veiligheid_2013_2016_ter_uitvoering_van_vn_0
- Derde Belgisch Nationaal Actieplan ‘Vrouwen, Vrede en Veiligheid’ (2017-2021), ter uitvoering van VN Veiligheidsraadresolutie 1325
http://igvm-iefh.belgium.be/nl/publicaties/derde_nationaal_actieplan_vrouwen_vrede_veiligheid_2017_2021
- Eerste rapportage aan het Parlement inzake het ‘Derde Nationaal Actieplan ‘Vrouwen, Vrede, Veiligheid’ (2017-2021), ter uitvoering van VN Veiligheidsraadresolutie 1325’ - 2017
https://igvm-iefh.belgium.be/nl/publicaties/derde_nationaal_actieplan_vrouwen_vrede_veiligheid_2017_2021_rapportage_2017
- Tweede rapportage aan het Parlement inzake het ‘Derde Nationaal Actieplan ‘Vrouwen, Vrede, Veiligheid’ (2017-2021), ter uitvoering van VN Veiligheidsraadresolutie 1325’ – 2018
https://igvm-iefh.belgium.be/nl/publicaties/derde_nationaal_actieplan_vrouwen_vrede_veiligheid_2017_2021_rapportage_2018
- Derde rapportage aan het Parlement inzake het ‘Derde Nationaal Actieplan ‘Vrouwen, Vrede, Veiligheid’ (2017-2021), ter uitvoering van VN Veiligheidsraadresolutie 1325’ – 2019
https://igvm-iefh.belgium.be/nl/publicaties/derde_nationaal_actieplan_vrouwen_vrede_veiligheid_2017_2021_rapportage_2019
- Vierde rapportage aan het Parlement inzake het ‘Derde Nationaal Actieplan ‘Vrouwen, Vrede, Veiligheid’ (2017-2021), ter uitvoering van VN Veiligheidsraadresolutie 1325’ - 2020
https://igvm-iefh.belgium.be/nl/publicaties/derde_nationaal_actieplan_vrouwen_vrede_veiligheid_2017_2021_rapportage_2020
- Eindrapportage aan het Parlement inzake het ‘Derde Nationaal Actieplan ‘Vrouwen, Vrede, Veiligheid’ (2017-2021), ter uitvoering van VN Veiligheidsraadresolutie 1325’
https://igvm-iefh.belgium.be/nl/publicaties/derde_nationaal_actieplan_vrouwen_vrede_veiligheid_2017_2021_eindrapportage
- Nationaal actieplan gender mainstreaming (2020-2024)
[federaal_plan_gm_nl.pdf \(belgium.be\)](http://igvm-iefh.belgium.be/nl/publicaties/derde_nationaal_actieplan_vrouwen_vrede_veiligheid_2017_2021_eindrapportage)
- Nationaal actieplan mensenhandel (2021-2025)
[Microsoft Word - NAP_MS_2021-2025_NDL.docx \(dsb-spc.be\)](https://igvm-iefh.belgium.be/nl/publicaties/derde_nationaal_actieplan_vrouwen_vrede_veiligheid_2017_2021_eindrapportage)